МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Перспективи та можливості сучасної стоматологічної науки і практики», присвяченої 85-річчю з дня народження професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Куцевляка Валерія Ісайовича

25 вересня 2026 р.

ХАРКІВ 2026

П 27
УДК 616.31:001.89](477)(063)

Перспективи та можливості сучасної стоматологічної науки і практики : тези доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю з дня народження професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Куцевляка Валерія Ісайовича, 25 вересня 2026 р. – Харків: ХНМУ. – 128 с.

Подано тези доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективи та можливості сучасної стоматологічної науки і практики», присвяченої 85-річчю з дня народження професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Куцевляка Валерія Ісайовича за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок, які виконані викладачами вищої школи, науковими співробітниками, аспірантами.

Для викладачів, наукових працівників, аспірантів, студентів, фахівців.

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

УДК 616.31:001.89](477)(063)

© Харківський Національний медичний університет, 2026

МОНІТОРИНГ МІНЕРАЛІЗУЮЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ РОТОВОЇ РІДИНИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ МІКРОКРИСТАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ КАРІЄСУ У ДІТЕЙ

Северин Л. В.

Кафедра терапевтичної стоматології, ортодонтії, дитячої стоматології та пародонтології ННІПО ХНМУ, Харків, Україна

Актуальність. Своєчасне виявлення, терапія та попередження уражень твердих тканин зубів у педіатричній практиці стають дедалі складнішими завданнями. Особливу стурбованість викликає стрімке прогресування каріозного процесу на тлі соматичної хвороби (зокрема патологій бронхолегеневого апарату), які супроводжуються хронічною недостатністю вологи слизових оболонок та розладами салівації. Захисні функції та мінералізація емалі прямо визначаються якістю і кількістю слини як первинного середовища, що забезпечує постнатальне дозрівання тканин і протистояння кислотам. Звичні підходи до огляду найчастіше обмежуються констатацією дефектів, не пояснюючи біохімічних причин. Через це виникає потреба впровадження системного контролю за саліварними параметрами — в'язкістю, темпом слиновиділення, кристалізаційними типами та станом кислотостійкості (ТЕР-тест) під час лікувальних заходів.

Мета дослідження: науково обґрунтувати та вивчити ефективність контролю за мінералізуючим потенціалом слини за допомогою показників кристалізації, в'язкості, швидкості салівації й тесту емалевої резистентності в ході комплексного лікування карієсу в дитячому віці.

Матеріали і методи дослідження. Обстежено 80 пацієнтів віком 6–12 років із декомпенсованим карієсом на тлі хронічних хвороб бронхолегеневої системи. Із застосуванням випадкового відбору їх розділили на дві рівні підгрупи:

1) основна група (40 осіб) — отримувала розроблений лікувальний комплекс (етіотропна терапія патології, гігієнічна корекція, професійні ремінералізуючі препарати та стимуляція салівації).

2) група порівняння (40 осіб) — проходила стандартне лікування за чинними протоколами.

Динаміку оцінювали вихідно та через 6 місяців за допомогою визначення нестимульованого слиновиділення (мл/хв), віскозиметрії (сПуаз), методу крапельної дегідратації для виділення типів мікрокристалізації (МК: I — впорядковані структури; II — проміжні; III — аморфні елементи) та ТЕР-тесту (у балах). Дані обробляли статистично із застосуванням кореляційного аналізу.

Результати та їх обговорення. До початку терапії у всіх учасників виявлено виражені відхилення фізико-хімічних параметрів: швидкість слиновиділення становила в середньому (0,31 ± 0,04) мл/хв; в'язкість зростала до (2,34 ± 0,12) сПуаз. За методом дегідратації переважав III аморфний тип МК (у 78,6% дітей), що вказувало на пригнічений мінералізуючий ресурс. Показники ТЕР-тесту дорівнювали (5,8 ± 0,4) бала, свідчачи про підвищену пористість емалі.

Кореляційний аналіз підтвердив єдину систему зв'язків: виявлено сильну обернену залежність між темпом салівації та в'язкістю ($r = -0,72$; $p < 0,01$), а також між кристалізаційними типами та ТЕР-тестом ($r = -0,68$; $p < 0,01$). Зменшення кількості слини спричиняло підвищення в'язкості через згущення муцинів, блокуючи дифузію іонів і руйнуючи кристалічну решітку.

Після 6 місяців в основній групі спостерігалося покращення: в'язкість знизилася до фізіологічних значень (1,45 ± 0,08) сПуаз, у 82% пацієнтів зафіксовано перехід до впорядкованих I та II типів МК, а показники ТЕР-тесту поліпшилися до (3,1 ± 0,3) бала ($p < 0,05$). Натомість у групі порівняння у понад 60% дітей зберігся III аморфний тип МК, а ТЕР-тест залишився високим (5,2 ± 0,4) бала.

Висновки. Системний контроль мінералізуючих властивостей слини за в'язкістю, швидкістю салівації, мікрокристалізацією та ТЕР-тестом виявився надійним способом оцінки гомеостазу порожнини рота в дітей із карієсом на фоні соматичних захворювань.

Виявлені кореляції підтверджують прямий вплив реологічних розладів слини на деструкцію мікроструктур (перехід у III тип МК) та зниження резистентності емалі.

Використання запропонованого лікувального комплексу забезпечує відновлення саліварного потенціалу (реєстрація I–II типів МК у 82% дітей) і підвищує кислотостійкість емалі.

ЗМІСТ

Життєвий шлях та основні напрями наукової школи Куцевляка Валерія Ісайовича

Проф. Любченко Олександр Володимирович, проф. Любченко Ольга Валеріївна 3

Застосування клітинної та тканинної терапії в медицині й стоматології

Куцевляк В. Ф., Любченко О. В. 15

Мої зустрічі із проф. В. І. Куцевляком

Маланчук В. О. 22

Досвід ДУ «інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України» в забезпеченні хірургічної реабілітації при усуненні наслідків вогнепальних поранень щелепно-лицевої ділянки

Гулюк А. Г., Зубок Д. І. 28

Від поверхні до функції: роль протоколів препарування у формуванні адгезії та герметичності реставрацій

Григор'єв Д. Г., Лахтін Ю. В. 31

Концепція лікування скупченості зубів у пацієнтів із дистальною оклюзією

Дмитренко М. І., Смаглюк Л. В. 34

Сучасний погляд на субперіостальну імплантацію: еволюція методу, цифрові технології та клінічні перспективи

Старікова С. Л. 37

Prevention and management of anxiety in patients with generalized periodontitis among the civilian population in a combat zone

Khudiakova Maryna 40

Світлотерапія як альтернативний метод лікування захворювань порожнини рота

Велігоря І. Є. 45

Оптимізація регенераторних процесів тканин пародонта шляхом локального застосування гіалуронової кислоти та плазмогелю

Вишневська Г. О. 48

До ювілею кафедри стоматології дитячого віку та імплантології

Григорова А. О., Гречко Н. Б., Кузіна В. В., Ярославська Ю. Ю., Скляр С. О., Михайленко Н. М., Хмиз Т. Г., Мікулінська-Рудіч Ю. М., Власов А. В......51

Порівняльна оцінка скелетних і дентоальвеолярних ефектів різних методів розширення верхньої щелепи у дорослих

Григоров С. М., Любченко О. О......56

Динаміка інтенсивності карієсу зубів у дітей з епілепсією під впливом лікувально-профілактичного комплексу

Коновалов М. Ф., Дєньга О. В., Тарасенко І. Й., Новікова Ж. О., Цевух Л. Б......59

Науковий гурток кафедри стоматології дитячого віку та імплантології хнму: традиції, що формують майбутнє

Кузіна В. В., Гармаш О. В., Мікулінська Ю. М. 61

Ефективність стандартних і персоналізованих оклюзійних кап у пацієнтів із патологічною стертістю зубів та дисфункцією скронево-нижньощелепного суглоба

Костюк Т. М., Дєньга М. П. 65

Мінімально-інвазивний підхід у профілактиці карієсу апроксимальних поверхонь зубів у дітей з ортодонтичною патологією

Кузіна В. В., Хмиз Т. Г., Мікулінська Ю. М. 67

Наставництво та рання клінічна автономія студентів-стоматологів: досвід виконання повного протоколу імплантації під супервізією викладача

Лобур М. О., Луценко А. О., Якименко Р. О. 70

Інструментальна оцінка ефективності оклюзійних накладок у складі брекет-систем та елайнерів у пацієнтів із дисфункціями скронево-нижньощелепного суглоба

Любченко О. В., Станішевський О. А. 73

Досвід застосування оперативно-ортопедичного методу лікування при переломах вилицеорбітального комплексу

Парасочкіна В.В., Лунгу В. І., Лунгу К. В. 76

Перспективи застосування регенеративних технологій у комплексному лікуванні бойових та побутових травм щелепно-лицевої ділянки

Петрашко В. Я., Любченко О. В. 80

Оптимізація кісткової регенерації в умовах хронічного екологічного та психоемоційного навантаження: аналіз світових тенденцій

Петрашко В. Я., Любченко О. В. 83

Активність ферментів у великих слинних залозах у динаміці експериментального афтозного стоматиту

Плиска В. В., Скиба В. Я. 86

Використання магнітних систем в ортодонтії: сучасні можливості, показання та клінічна ефективність

Старіков В. В. 88

Порівняльна оцінка ефективності сонічної та ультразвукової активації іригаційних розчинів у ендодонтії

Семененко Д. В., Любченко О. В. 91

Моніторинг мінералізуючих властивостей ротової рідини за показниками мікрокристалізації в процесі комплексного лікування карієсу у дітей

Северин Л. В. 94

Сон, дихання і ріст обличчя: новий фокус ранньої ортодонтії

Ткаченко Ю. В. 97

Оптимальні строки спостереження біохімічних показників органів ротової порожнини в щурів після гострого холодового стресування для визначення ефективності антистресових препаратів

Хромагіна Л. М., Адубецька А. Ю., Ходаков І. В. 103

Результати клінічного дослідження ефективності кріотерапії у лікуванні червоного плоского лишаю порожнини рота

Циганова Н. Б. 106

Вплив аутологичних клітин з кісткового мозку та жирової тканини на регенерацію кісткової тканини в експерименті

Циганова І. В. 109

Доцільність застосування ербієвого лазера під час корекції під'ясенних дефектів реставрацій

Черепинська Ю. А. 111

Оцінка електрохімічної сумісності конструкційних матеріалів деяких виробів стоматології

Щегольова М. Г. 114

Реімплантація верхньої щелепи ультракороткими імплантатами

Якименко Р. О., Лобур М. О., Луценко А. О. *117*

Віддалені результати особливостей лікування та профілактики захворювань твердих тканин зубів у дітей молодшого віку на тлі дисплазії сполучної тканини

Ярошенко О. Г., Ніконов А. Ю. 121

Наукове видання

ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ
СУЧАСНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ НАУКИ І ПРАКТИКИ

Тези доповідей

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 85-РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ПРОФЕСОРА, ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА
НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ
КУЦЕВЛЯКА ВАЛЕРІЯ ІСАЙОВИЧА

Формат 60×86 /16. Ум. друк. арк. 8

Безкоштовно

Видавець і виготовлювач ХНМУ
пр. Науки, 4, м. Харків, 61000